

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA” IESE ÎN FIECARE ZI.

ANULU XLIX.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oserii garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicat

Scrierile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

N° 135.

Mercuri, 18 (30) Iunie.

1886.

Nou abonamentu

la

„Gazeta Transilvaniei“.

Cu 1 Iulie 1886 st. v., se va începe un nou abonamentu, la care invităm pe toți onorații amici și prijinitori ai foiei noastre.

Prețulu Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

„ șese „ 6 „

„ unu anu 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci

„ șese „ 20 „

„ unu anu 40 „

Abonarea se pôte face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cuponul numărulu fășiei sub care au primitu diarul.

Domii ce se voru abonă din nou se binevoescă a scrie adresa lămurit și a arêta și posta ultimă.

Administrațunea.

Brașovù, 16 Iunie 1886.

Sâmbătă în 14 (26) Iunie s'a închis sesiunea penultima a celei din urmă diete ungare cu durata de trei ani.

Foile guvernamentale nu găsesc destule cuvinte a lăuda marea activitate ce a desvoltat' o dieta în acestu periodu de trei ani, cu tôte episodele ei interesante, înșirându nenumăratele legi ce s'au fabricat și s'au votat în cele două camere din Pesta. Astfelu notăm între aceste legi reforma camerei magnaților, legea de pensionare a funcționarilor, legea catastrală și a caselor de păstrare, regularea Dunării de sus, a Raabului și a râurilor afluate, desființarea comunilor de casă în fostele granițe militare, răscumpărarea de cătră stată a căilor ferate, prelungirea duratei dietale dela trei la cinci ani, reforma municipală și comunală și în fine instituțunea glótelor. Ultimei sesiuni de tómnă s'a rezervat prelungirea pactului vamal și comercialu cu Austria, crearea unui codu civilu, a unei ordine procesuale penale, a unei legi polițienesce de câmpu și montane, înființarea judecătorielor administrative, regularea îndatoririi la lucrările publice și în fine regularea Porților de feru.

Cetind cineva acéstă listă de legi votate și nevote, ar crede că se pune temelă la fericirea popórelor din Ungaria, care voru trăi lume albă de aci înainte. Din nenorocire, precum am arătat în timpul s'eu, partea cea mai însemnată din aceste legi au menirea parte a întări elementul maghiar și a slăbi elementul nemaghiar, parte a asigura domnia șovinismului și cu elu alu împilărilor și persecuțiilor spre nenorocirea acestui stat.

Și cu tôte astea foile bugetare, mai cu sémă cele ce apar în limbă „streine,” cu unu fariseismu ne mai pomenit se încercă să îmbete lumea cu apă rece, că guvernulu și dieta n'au fost nevoite să esecutive întregu programul desfașurat în discursul tronului cu care s'a deschis dieta din periodulu 1884—87, adecă nu s'a ocupat cu luarea de măsuri excepționale, pentru „înlăturarea agitărilor și frecărilor dintre naționalități, confesiuni și clasele societății, că nu s'a atacat libertatea presei, nici dreptul reuniunilor și întrunirilor.”

Intr'adeveru d-lu Tisza e multu mai șiret, decătu ca să vină în dietă cu asemenea legi, care l'ar deochia totalu în fața opiniei publice europene, după ce aprópe și-a mâncat credința ca țiganulu biserica. Ce mai trebuie să alarmeze diarele streine cu legi excepționale puse în desbaterea dietei, când deja de multu practică, cu

colegul s'eu d-lu Trefort, sistemul ordonanțelor, care nici sancțiunei pré înalte nu mai au nevoie să se le supună și nici legea nu mai are nici o putere în fața lor. Ce mai trebuie legi trecute prin dietă, când fișanii și solgăbirii au deplină putere a împila și persecuta pe toți câți nu jócă după cum cântă trații siameđi Tisza-Trefort? Ce mai trebuie legi în contra „sobolilor”, când gendarpii au puternice argumente à la Mogoșu, ca să astupe pentru totdeuna gura „Valahilor”, la cea dinteu denunțare mișelăscă, fără a mai găsi cu cale să se urmeze pe calea legii? Ce mai trebuie legi sancționate, când legea de naționalitate s'a ciuruit de nu s'a alesu prafulu de ea, când libertatea presei e în totu momentulu amenințată de sabia lui Damocle, pe care d-lu Tisza a sciut' o aterna printr' o simplă ordonanță deasupra capului ei? Mai trebuie legi, când solgăbirii au destulă putere a spulbera întrunirile cele mai nevinovate, ținute în cestiuni școlare și bisericesci cum s'au întemplat destule casuri, sub pretextu că nu i s'au anunțat „măriei sale?” De legi are nevoie domnulu Tisza, când reuniuni române agricole, femeesci, de tineri printr' o simplă ordinațune le desființéază ori nu li se întaresc statutele, s'eu sub pretextu că sunt destule — negreșitu unguresci — s'eu că numai se agită prin ele? Legi fi trebuie d-lui Tisza, când pentru nise panlice purtate la nise nevinovate petreceri, ce au fost permise chiar și în timpul absolutismului, printr' o simplă ordonanță sunt țeriți ómenii la bara tribunalului și condamnați la închisóre?

Dér cine ar pute enumera în cadrulu unui articulu de diaru tôte măsurile excepționale cu câte ne-au „fericitu” și ne „fericescu” d-lu Tisza cu fratele s'eu întru ordonanță d-lu Trefort! Și pentru ce tôte acestea? Insuși ministru-președinte ungurescu nu e în stare să motiveze aceste măsuri, căci ori de câte ori a fostu trasu la răspundere, a declarat că le ia în contra sobolilor pe cari nu i-a găsit, în contra Dacoromâniștilor pe cari nu i-a văđutu; ba a fostu nevoitu să declare odată chiar în cameră, că legală e lupta Românilor.

E nenorocită decă mândria care face să se umfle în pene foile unguresci, când au naivitatea să ăică că măsuri excepționale nu s'au luat. E cu atât mai nenorocită cu câtu stăpânirei unguresci i-a căđutu de multu masca de pe obraz și e destul de înfierată chiar și în streinătate; e cu atât mai nenorocită, cu câtu e vorba de nise măsuri cari sapă chiar la temelă puterii celor ce le practică.

Espulsările în Francia.

Abia au părăsit principii pretendenți pământulu francesu, și republicanii se și gândesc să curețe corpulu funcționarilor de cei ce n'au principii politice republicane. Intr' o întrunire a președinților celor trei grupuri ale stengei, deputatul Steeg a raportat despre convorbirea ce a avut' o în acéstă privință cu ministrulu președinte Freycinet. În numele întregi majorității republicane, deputații Steeg, Bizarelli și Desmons au exprimat d-lui Freycinet dorința, ca funcțiunile publice să se înlocuescă cu republicani, și anume funcțiunile înalte. Ministrulu președinte respunse, că și guvernulu se ocupă cu acéstă cestiune, și că are de gându se o și resolve în acestu sens.

Se asigură însă, că guvernulu francesu n'ar fi tocmai înclinat a se ocupa și cu acéstă neplăcută cestiune, care ar fi cu neputință se nu-lu aducă în perplexitate. Decă guvernulu ar realiza acéstă estravagantă și neumană pretențune a republicanilor radicali ar espune miseriei o mulțime de familii și dușmănia în contra republicei s'ar mări. Acéstă „procesu de curățire,” ar da pricină la cele mai comune denunțări. Diarele „Temps,” „Débats,” ha chiar și „République Française” avertiséză partida republicană, dér nu merge așa departe.

Acéstă expedițune în contra funcționarismului, ăicu este o nebuniă. Asculta-va maiortatea camerei de sfa, turile ce i le dau chiaru foile lor? Cei mai mulți se înđoiesc despre acéstă.

Esportul de spiritu din România.

Din Triestu se scrie diarulu „Neue freie Presse”:

Pe când România până acum mai duoi ani importa spiritu din Austria, acum spiritulu forméză în țéră unu puternicu articulu de esportu.

Legea română dela 1 Aprilie 1885 după care impositulu s'a urcatu dela 25 la 40 lei și s'a acordat o primă de 25 lei, astfelu că la eșirea spiritului din țéra română se ia din ce în ce mai mari proporțiuni.

La Triestu se cumpără astăzi aprópe numai spirit românescu și acéstă așa numită *marfă națională* amenință cu totala strāmțorare de pe piétă a spiritului de proveniență Austro-Ungară. În anul trecut s'a introdus în Triest 1900 hectolitrii de spiritu din România, pe câtă vreme în anul 1886 până la sfirșitul lunei lui Maiu s'a urcatu la 5000 hectolitrii. În Iunie au sosit până acum 1500 hectolitrii și săptămâna trecută s'au negociat încă 3000 hectolitrii, care în mare parte voru fi descărcate în cursulu acestei luni.

Introducendu-se în Austro-Ungaria vamă pe porumb, prețulu acestui cerealu a scăđutu tare în România, care mai fiindu acum ajutat și de prima de esportu, se si-lește în a esporta spiritu la Triest, căci afară de prețulu efiniu alu porumbului și de prima de esportu, ea se mabucură și de reducerile prețului de transportu. Aceste împrejurări exercită o presiune nefavorabilă asupra produțunei austro-ungare. Numai acestor împrejurări se pôte în parte atribui scăderea prețului spiritului în Galiția, Boemia și chiar și la Viena și grāmădiră acestui articulu prin magasi.

Se ăice că fabricanții unguri aru fi făcutu demersuri că față cu rășboiulu vamal se se facă represalii și asupra spiritului din România.

SCRIRILE ĐILEI.

Maiestatea Sa monarhulu a dăruitu 1000 fl. v. a. pentru opt comune din comitatulu *Timișului*, cari au fostu inundate de apă.

—x—

Ni se scriu următoarele: Scirea despre *mutarea reședinței episcopiei române gr. cat. de Gherla la Deșiu* se confirmă din ce în ce totu mai tare. Causa principală se ăice a fi, că Armenii nu voesc să dea episcopului unu locu mai în centru pentru edificarea reședinței. Ministrulu de culte și instrucțune publică încă începe a se împăca cu realizarea ideei de transmutare a episcopului actualu dr. *Ioan Szabo*.

—x—

Ministrulu de finanțe ungurescu a decisu ca dela 1 Ianuariu 1887 se se înființeze unu nou perceptoratu pentru 40 de comune din comitatulu Clușului. Reședința acestui perceptoratu va fi pe Cămpia, în opidulu Mociu.

—x—

Cassă de păstrare se va înființa în curêndu și în Blășiu. Statutele ei aprobate au sosit în Blășiu dela tribunalulu din Alba-Lulia la 24 c.

—x—

Veste bună i se împărtășesc lui „Kolozs Köz.” despre Ungurii din *Galați*, în România. I se spune, că în timpul mai din urmă s'au constituitu într' o societate de lectură, ér despre scóla elementară ăice, că așa este de bună, încátu și Românii cu bucuria își trimitu (?) copii lor la învățatură în scóla ungerescă. — Jidovulu a cărui marfă n'are trecere și la a cărui șatră nu veđi picioru de om, strigă mereu: „Nu v'embulđiți, că v'edau la toți!”

—x—

De asemenea i se scrie aceleiași foi și despre Maghiarii din *Bucuresci*, că din ői în ői se consolidéză mai tare prin societatea ungerescă ce mereu se sporesce. În unul din centrele orașului și-au ridicat o hală pom-

pósă, care va servi de sală pentru casină, pentru baluri, pentru lucruri de artă și pentru lectură. Acestu edificiu costă ca la 40 mii de franci și se va deschide cam pe la sfârșitul verei. — Asta' dovadă că sunt per-secutați!

—x—

O gróznică furtună cu grindină s'a descărcat în săptămâna trecută peste Șiria, Galșa și Muszka. Grindina de mărimea oului de porumb a găurit coperișele caselor. Stratulă de ghiață era de un pumn de gros pe pământ. În Șiria ferestrele caselor au fost sparte, paseri de curte ucise. În unele comune au fost nimicite 60% din séménatură. În comitatul Cianadului și anume în două comune a fost nimicită cu totul secerișul, se dice că singur erariul a suferit o pagubă de 100,000 fl.

—x—

A sosit în Bucuresci d. Bernhart Singer, referentul Camerei de comerț din Viena, în cestiunea reînnoirii *convențiunii comerciale* cu România, serie „Epoca”. Se dice că d. Singer e însărcinat cu o misiune specială pe lângă guvernul român.

—x—

S'a stabilit între *guvernul român* și *francesu* o deservșită înțelegere asupra unui aranjament comercial provisoriu, care va intra în vigoare la 19 Iunie viitor. În același timp, ambele guverne s'au angajat reciproc pentru a încheia un tratat de comerț definitiv în cel mai scurt timp posibil.

—x—

Cetim în „România”: „Aflăm că d. Voisinbey, ajutorul d-lui Lesseps, care a efectuat tăierea istmului de Suez, a fost chemat în România spre ași da părerea asupra portului ce este a se construi la Constanța. Întrebat, decă pte veni și asupra onorariului ce pretinde, d. Voisinbey a răspuns că primesce cu plăcere însărcinarea ce i se încredințază, dcr nu primesce nicl o plată, decăt numai cheltuielile de drum. A trebuit să fia un Francesu ca să fli așa de mărinos!”

—x—

„Curierul român” spune, că nisce *comisionari italieni* circula de mai multe zile, prin târgul și județul Botoșani, în Moldova, făcându *cumpărături de boi*. Prețurile se oferă după greutate.

—x—

Cetim în „Epoca”: „Aflăm în modul cel mai pozitiv, și desfidem să se susțină contrariul, că Germania n'a stăruit câtăși de puțin pentru a se încheia o convențiă în condițiile în care s'a făcut actuala convențiune de d-nul Dim. Straza. Guvernul german a exprimat numai dorința d'a se încheia o convenție consulară; și convențiunea s'a făcut astfel cum s'a prezentat camerilor de guvernul nostru, fără a ridica nicl o obiecțiune din partea guvernului român. Mai mult încă, guvernul german, prin intermediarul d-lui Busch, și-a exprimat nemulțumirea fiind că s'a prezentat Germaniei o convențiune pe care guvernul nostru trebuia să scie că nu pte s'o impue, și care face să scază influința germană în România. „Nu vrem o convențiune, a dicit d. Busch, care trebuie impusă cu baionete.”

—x—

»Vocea Covurliului» comunică, că zilele acestea s'a esportat prin portul Galați o mare cantitate de vase cu vin, provenite din podgorile din județele Putna și Rîmnicu-Sărat. Mai multe mii de vase s'au încărcat pe diferite vapore și se vor mai încărca.

—x—

În Bucuresci s'a comis în săptămâna trecută o grimă înfiorătoare. Un lipovean, rusu, a fost omorât împreună cu soția și patru copii ai săi, dintre cari unul de vr'o doi ani, de un servitor al său totu rusu. Motivul crimei a fost furtul. Ucigașul, în urma energicelor măsur ale poliției, a fost prins la Ruciuc.

Congresul național-bisericescu gr. or.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

Sibiou, 26 Iunie 1886.

Ședința a VII a congresului gr. or. se deschide la 10 ore a. m.

Presidiul prezintă un proiect de regulament pentru cercetările disciplinare, care se va lua la dezbateri în ședințele viitoare.

Din incidentul, că mâne să implinesc 13 ani dela mórtea marelui Andreiu, Metropolitul ține un discurs, în care desfășurã fazele dezvoltării noastre bisericesci naționale din timpul cel mai recent. Prin concludsiunile discursului său constatcă neperitoarele merite ale marelui Arhieru față de biserică și de națiunea noastră.

Propune ca Congresul să-și exprime recunoștința sa față de fericitul prin cea mai completă participare la parastasul, ce se va ține mâne în biserică catedrală întru memoria sa. Această propunere se primesce cu unanimitate.

Cu ocaziunea constituirei diferitelor corporațiuni în biserică noastră s'a ivit adeseori lipsa unei interpretări autentice a § 112 din statutul organic. Nu era adecă »espres» dicit, că gradul al șeselea de consanginitate și al patrulea de afinitate — care jocab un mare rol la constituirea amintitelor corporațiuni de orece nu se scia, că gradul al șeselea respective al patrulea, formcăză său nu un impediment — să se înțelgă »exclusive» său »inclusive». Congresul în calitate sa de suprem corp legislativ a interpretat așa amintitul și că gradul al șeselea respective al patrulea, să se înțelgă »inclusive».

La ordinea zilei fiind totu comitetul org., raportorul Bartolomeiu ceteșce propunerea comisiunei, în înțelesul căreia congresul să-și exprime nemulțămirea sa față de consistorul metropolitan, din causă că ședințele sale se convocă foarte neregulat, așa d. e. în 1883 nu s'a ținut nicl o singură ședință, și să se îndrumeze consistoriul metropolitan, ca pe viitor să se acomodeze regulamentul. Propunerea acésta se primesce cu unanimitate.

Acestea momente din ședința de astăzi le-am crecutu atât de importante, ca să vă facu despre ele amintire. În genere observczu, că ședințele încep a deveni mai vióe ca până acuma. N. V.

O conferință preotescă.

Valea Bistriței, 19 Iunie 1886.

(Fine.)

În urmă — totu la acésta cestiune — vorbesce și d-lu protopop Ales. Silasi, care accentuă între altele, că totdeauna între popor se află și omeni bun și omeni răi; și nu e holdă în carea să fia numai grâu curat; dreptu aceea îndemnă pre preoți, ca față cu cei ce nu umblă în căile dreptății și în legea D-lui să se pórte cu tótă dojana și mereu să-i mustre, aducându-le înainte uriciunea păcatului lor.

Să aduc pre tapetul înclinările rele ale poporului spre beături spirituoase. După multe și vii discuțiuni, încinse între mai mulți preoți, să decide ca în fiecare comună

să se formeze »societăți de temperanță», adecă preoți să formeze astfel de societăți între popor, prin cari să contrabalanseze interesul Ovreului, opritu fiind membrilor societății a cerceta căruma (hanul) Ovreului. În urmă se aduce laudă protocolară, atât poporului din Rușcior, pentru că deși cu puține isvóre de câștig totuși a edificat o biserică așa de pompósă pentru lauda lui D-șeu, — câtu și d-nului protopop tractual, precum și preotului I. Baciu, sub a căru administrare de atunci s'a edificat biserică. Se defige ședința proximă la preotul C. Mureșianu din Șieu-Cristur, unde preotul S. P. Simonu va diserta despre »*Existința Ceriului și a Infernului înainte de creștinism*», ér la casu decă preotul disertante nu ar pute ține disertațiunea din vre-o causă, acésta disertațiune o va ține preotul M. Palmetti din Ardanu.

După finirea conferinței a urmatu prânzul, în decursul căruia s'au ținut mai multe toast și anume pentru protopop și pentru octogenarul preot al Rușciorului, Michăilaș, cel mai veteran preot, sântit de Episcopul Bobu, și care este fratele eroului de pre So-meuș din 1848 cl. c. r. Michăilaș, mortu în 1872.

În urmă, gratulându poporul pentru ținuta sa românescă, precum și pentru primirea ospitală ce a arătatu față de preoi, o singură observațiune său propunere, cu ocaziunea de față, și cu privire la tóte conferințele noastre preotesci voescu a face și adecă avendu în vedere că poporul nostru românesc nu totu scie ceti și scrie, apoi avendu în vedere macșima lui Oppenheim: »*Alles für das Volk, und Alles durch das Volk*:» (Philosophie des Rechts) ar fi pré de lipsă ca la astfel de conferințe să asiste și poporul, câtu de multu, precum și doi său trei omeni din fie-care comună a tractului, ca acolo să audă ei cele ce se vorbesc despre ei, ca să aibă unu succesu conferințele.

Cetirea disertațiunilor scrise în stilu popularu nu puțin folosu ar aduce poporului asistentu și l'ar întări în credința creștinescă în unu modu încurcatoru.

Deși ar trebui să mă restrung la obiectu, totuși nu potu ca să nu facu o modestă întrebare, atât Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român, câtu și inteligenței din Bistrița și giuru, că ce este causa, de în acéstu ținutu unde sunt mulți Români cu carte — mai cu sémă în Bistrița — nu audu nicl baremi pomenindu-se de vre-unu despărțementu existentu al Asociațiunei transilvane? În ținutul Deșului și alu Betleanului scimă că este despărțementu și încă e tare și mare.

Dcr credem că câtu mai în grabă vom vedé despărțementu »Asociațiunei» și în ținutul Bistriței. Așa să fia!

Coresp.

Importarea lânii și peiloru crude din Rusia.

Camera de comerț și industria din Brașov a primitu dela ministerul de agricultură, industrie și comerț următorea ordinațiune:

Considerandú afacerile actuale ale industriașilor dela graniță, m'am gândit să permitu importarea de lână și de piei crude de proveniență rusă, în cantitatea dorită dcr totdeauna pe temeiul deosebitoru încuviințării ce au să se dea, de aici până la Orșova pe apă, ér de acolo pe calea ferată în vagone plumbuite, pentru ca să se lucreze în fabricele amintite. Invitú deci camera să încunoscinceze imediatu cercurile interesate despre acésta hotărre a mea, cu adausul ca ele să se adreseze nemijlocitu ministerului ce stă sub conducerea mea, spre a obține încuviințările necesare pentru importarea amintitelor produse crude animalice. Pentru transportarea lânii de oiă și pielor crude din vorbă cu prețuri reduse, încep în același timp tractările necesare cu ministerul comunicațiunei.

Bndapesta, 22 Iunie 1885.

Szechenyi m. p.

FOILETONU.

Călătoria lui Stanley prin Africa centrală.

(Urmare.)

Decă ni se părea că este cu neputință a trece prin repeșiș său prin cataract, alegeam drumul cel mai scurt și cel mai sigur pe spinarea munților, imi adunam omeni și-i puneam se presare întréga cale într'o lățime corespunđătoare cu rămurile.

După-ce se făcea acésta, puneam cu toți umérul și transportam pe sus vasele până dincolo de primejdiósele repeșișuri. După aceea ne scoboram éră la riu, ne așezam în luntri și urmam mai departe drumul nostru până la tabără.

Până în 10 Aprilie se prăpădiră călătorul nostru nou de vasele sale; o perdere câtu se pte de simțită. Și cu tóte acestea expedițiunea încă nu trecuse de tóte cataractele și repeșișurile.

În urma migălóselor lucrări împreunate cu atâtă perdere de timp pozițiunea omeniilor noștri deveni cu atât mai grea, cu câtu și mijlócele de schimb ale eroului nostru începur a se apropia de sfârșit din ce în ce totu mai mult. Ei trebuiau să caute a ajunge câtu mai curend la mare, căci altfelu puteau să vină într'o situațiune câtu să pte de neplăcută.

În 17 Aprilie ajunse expedițiunea din nou la câteva cataracte. Stanley dete acestor cataracte numele de »cataractele Lady-Alice», de ore-ce aici era aproape să se prăpădescă împreună cu vasul său multu iubit.

Undele ríului curgeau cu o repeđiciune grozavă de mare printr'o albiă de totu îngustă. Numai pe marginea torentului era o fâșie de apă mai liniștită. Pe acésta fâșie plutia călătorul nostru împreună cu cincl dintre soși săi cei mai viteji, între cari să afla și Uledi, în vasul adusu din Europa. Pe marginea ríului mergeau mai mulți omeni, cari țineau luntrea de o funiă foarte grósă. Lăsandú aceștia din nebagare de sémă funiă ceva cam multă, »Alice» ajunsé în torentu și se smulse din mânilor celor de pe țermure. Nenocitul vasu fú împinsu cu atâtă putere înainte, încátu unul din cei ce se aflau într'ensul cădu în apă. Călătorul nostru puse la vreme mâna pe elu, și'lu scăpă.

»Apucați lopețile, iubiții mei, și fiți voinici!... Uledi, la cărmă!... Aceștia fură, povestesc Stanley, »poruncile, pe care de-abia avui vreme să le dau omeniilor mei. Noi sburam acum cu o iuțelă amețitoare printre stâncile, care închidú undele ríului de o parte și de alta. Sclbaticile valuri aci ne învériu ca pe o jucărie, aci ne isbiau cându de unu părete, când de celălaltu, aci ne aruncau în veltorile spumegânde și apoi

érășli ne ridicau în sus și ne alungau mai departe cu unu sgomotu înfioratoru.»

Stanley și tovarășii săi, cu cari se afla în nenocitul vasu, își luaseră noroc bun dela viață. Frank și cu Vangvana de pe țermure își frângeau mânilor de desnăđajuire. Ce s'ar fi alesu din ei, decă conducătorul lor s'ar fi prăpăditu în undele ríului? Ei înălțară rugăciunf ferbinți cătră acela, care singur pte ajuta în primejdi așa de mari, și aceste rugăciuni isvorite din adenculu sufletului în adevér și fură ascultate. După-ce vasul înaintă cu iuțela descriă mai susu trei kilometri, undele ríului să mai liniștiră și călătorii noștri își putură mâna vasul la țermure.

Acum să putu vedé, câtu de tare era iubit călătorul nostru de omeni săi. Cu toți alergări spre elu cu lacrimi de bucurie în ochi, ca să-i dea mâna și să-și arde părerea de bine, pentru că l'au vécutu mantuitu dintr'o primejdiă așa de mare. Frank se afla în fruntea tuturor.

Pentru unu drum de vre-o 60 kilometri fuseseră de lipsă 37 zile, și cu tóte acestea lupta cu îngrazitórele repeșișuri încă nu să sfârșise.

Țermurii ríului se ridicau și de o parte și de alta până la o înălțime de 400 metri. Imbulzite de ei, undele ríului se aruncau înainte cu o iuțelă, pe care abia și-o pte omul închipu. Sub astfelu de impre-

Apelul către publicul român

Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român, apreciind însemnătatea deosebită a femeii pentru creșterea indivizilor și prin urmare pentru întreaga creștere și pentru viitorul unui popor, a decis în mai multe adunări generale înființarea unei școlii române superioare de fete în Sibiu. Edificiul frumos școlar, acomodat cerințelor, ce se putea face atât din punct de vedere al instrucțiunii, cât și din punct de vedere al igienei școlare, este pe terminate, și toate celelalte pregătiri sunt astfel de înaintate, încât cu începerea anului școlar 1886/7 atât școla cât și internatul împreună cu ea, se încep a funcționa.

Școla, aparținând categoriei școlilor numite prin legea de stat școli civile, are de scop a da o cultură generală, decât care mai înaltă nu se poate da femeii în școlile publice existente în patrie, și totodată a oferi ocaziune pentru dobândirea de cunoștințe folositoare în ceea ce privește practica vieții, care până acum a fost puțîn luată în considerare. Țr internatul intenționează a oferi copilelor, ce vor veni din afară de Sibiu, îngrijirile trebuincioase în cele mai favorabile condițiuni.

Astfel școla și internatul, făcând cu puțința de a-și câștiga nu numai o cultură generală temeinică, o pregătire specială corespunzătoare pentru trebuințele vieții și o bună îngrijire din punct de vedere material și moral, așa precum o ofera cele mai bune institute străine de felul acesta din patria noastră, ele vor avea față cu aceste avantagiul acela, că mai oferă și ceea ce aceste nu pot oferi, adică: creștere în conformitate cu cerințele vieții poporului român și cultivarea limbii și literaturii noastre române.

În urma voturilor adunărilor generale, creșterea și dezvoltarea a răspunde unei trebuințe adânc simțite și generale a poporului român, ea se crede îndreptățită a aștepta să se vadă sprijinită în lucrarea sa de publicul român prin aceea, că toți din toate părțile se vor grăbi a-și trimite fetele lor la școla asociațiunii și a-le încredința îngrijirii din internatul înființat de densa.

Și până la informațiuni mai amănunțite prin publicarea statutului de organizare, și a planului de învățământ, după obținuta aprobare de la locurile mai înalte ne luăm voi a aduce la cunoștința publică condițiunile principale pentru primirea în școla și în internatul asociațiunii.

Pentru primirea în școla civilă se cere atestată despre absolvarea celor IV clase primare cu succes suficient, eventual atestată de pe o clasă mai înaintată, care dă dreptul de a intra în clasa corespunzătoare mai înaintată a școlii civile. Dacă aceste lipsesc, facultatea de a pute fi primită în școla civilă, se va vedea prin un examen de primire. Elevele școlii civile vor avea să plătească un didactru de 2 fl. pe lună, și odată pentru totdeauna o taxă de înmatriculare de 2 fl. v. a. Pentru elevele cursului complementar didactrul se compută cu 5 fl. pe lună și persoană.

Elevele, cari voiesc a fi primite în internat, unde pe lângă costul, cuartirul, încălzit, luminat, spălat, îngrijire în casă de bălă, li se oferă ocaziune a învăța limba germană și franceză în conversație și lucruri trebuincioase în economia casnică și viața socială, vor avea să plătească, afară de didactrul și taxa de înmatriculare, și o taxă lunară, anticipando de 20 fl. v. a., rămânând, ca pentru trebuințele speciale cu privire la limba franceză și muzica instrumentală, să plătească orecare cotizațiunii speciale, moderate, ce se vor stabili din casă în casă prin înțelegere cu părinții.

Elevele externe, ca și cele interne, vor avea să fie prevăzute din al lor cu cărțile trebuincioase și materialul necesar pentru instrucție și pentru lucrul de mână, la care, pentru cele interne se adaugă, încă: 1 tolu seu 1 saltea pentru așternut, 1 cuvertură de pat, 2 perini, 4 fețe de perini, 1 plapomă seu tolu de coperit, 4 ciurșafuri (lințoluri, lepedee), 4 ștergare, 4 șervete, 1 sac pentru rufele trebuincioase, apoi cuțit, furculiță, lingură, linguriță, perie de dinți și săpun, care toate rămân proprietatea fiecărei eleve.

Pentru părinții, cari ar dori ca și cursul celor 4

jurări nu rămănea alta de făcut, decât a ridica din nou vasele pe înălțimile țărmurilor și a le transporta pe acolo mai departe.

Când le spuse Stanley soților săi, că nu este alt mijloc de a pătrunde mai departe, inimile acestora se umplură de groză. Cu toate acestea călătorul nostru nu întârziă a-și pune în lucrare planul seu cu toată zelul recerut, și chiar a doua zi „Lady Alice” și mai multe canoe se aflau pe vârful înălțimilor.

Indigenii de aici, numiți Babvende, cari ținuseră la început lucrarea călătorilor noștri de peste puțin și nu voiseră a le da de loc mână de ajutor, după ce primară delă Stanley un dar însemnat, îi puseră la n-de-mână 600 de oameni,

Cu ajutorul acestora fură ridicate pe vârful înălțimilor deluri și celelalte vase, după aceea fu transportată întreaga flotilă cale de cincă chilometri și în sfârșit fu scorbită din nou la riu prin nise locuri nu mai puțină prăpăstioase.

Lucrarea acesta uriașă se îndeplini până în 15 Mai, și acum vasele călătorilor noștri plutiau din nou pe undele marelui riu. Numărul acestora vase se mai înmulți cu două, pe care Stanley și le făcu din nise trunchi uriași.

Sărmanii oameni erau așa de obosiți de strașnicile lucrări, pe care avuseră a le îndeplini, încât un ră-

lasse primare se se făcu totu în limba română, observându, că școla reuniunei femeilor române din Sibiu funcționând și de aci încolo și fiindu a se adăposti și ea în edificiul școlar al asociațiunii, va oferi instrucția primară recerută, Țr internatul asociațiunii va oferi îngrijirile trebuincioase întocmai ca și pentru elevele școlii civile și în aceleși condițiuni.

Deorece însă mai ales acum la început greutățile sunt mai mari în ceea ce privește întocmirile internatului și instituirea personalului necesar, didactic și de supraveghiere, onoratul public, care reflectă la școla și internatul asociațiunii, pentru mai deplina orientare a comitetului, este rugat a grăbi cu însinuarea copilelor, până cel mult la 15 August st. n. a. c.

Ția deschiderii internatului se va notifica de timpuriu din partea comitetului părinților copilelor insinuate.

Din ședința comitetului asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiu în 21 Iunie 1886.

Iacobu Bologa m. p., vice-presedintu

Dr. D. P. Barcianu m. p., secretar.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu Gaz. Trans.)

PESTA, 29 Iunie. — „Nemzet” anunță, în ediția de seară, din Bucuresci, că în curându au se reîncepă tractări pentru încheierea convențiunii comerciale între Austro-Ungaria și România.

MÜNCHEN, 29 Iunie. — Prințul regentu Luitpold a depus jurământul, conformu programului. Răspundendu la vorbirea președintului camerei, Frankenstein, accentuă Luitpold grăua datoriu a guvernului, încheia cu dorința, ca se-i fiă lui datu a putu lucra spre binele poporului bavarezu.

PARIS, 29 Iunie. — Generalul prințul Murat și fiulu seu au fostu șterși din lista armatei. Ducele Nemours a dimisionat din funcțiunea de președinte alu reuniunei de ajutorare a răniților.

DIVERSE.

Cununiă. — D-lu *Dumitru Stefanu* și d-na *Catinca Stefanu* născută *Priscu*, căsătorii.

Lichior nutritor. — Foile din Valenția aducă scirea despre o miraculoasă descoperire. Anume italianul *Succi*, călătorindu prin Africa, a aflatu un lichior de plante, din care decă bei numai decătu își trece și foamea și setea, căci acestă băutura are o putere nutritore mai puternic decătu cea mai elegantă friptură de rărunchi. Descoperitorul este un adevărat erou. Martori numeroși, cari petrecu cu elu ția și noptea, mărturisesc, că nici nu mănă, nici nu bea nimic altă, decătu lichiorul descoperit de el și acestu lichioru îi oferă abundantu nutremente pentru susținerea vieții. Decă va succede experimentulu d-lui *Succi*, Ță avem deslegată cestiunea diurniștilor din Ungaria.

Furtună în România. — În comunele *Nana*, *Obilești*, *Nuoi* și moșia *Gurbănești* din plasa *Negoști*, județulu *Ilfov*, a bătutu petra cu furtună mare în seara de 10 Iunie c., distrugendu cu desăvârșire semănăturile de toamnă și primăvară. În *Obilești* a desvilit case și parte din turla bisericii; în *Nana* a ucis mai multe oi și paseri; petra a fostu aproape de mărimea oului de găină. În plasa *Oltenița* totu în acea seară a fostu ploia cu furtună și peatră, causand pagubele următoare: În comuna *Isvorele* a distrus cu desăvârșire 30 pogone vie, 12 cânepă, 250 porumb și 300 grău. La comuna *Cri-*

pausă de vre-o câte-va țile era neapăratu de lipsă. Călătorul nostru folosă acestu restimp pentru facerea unui altu treilea vasu.

CAPITOLUL XXI.

Cataractele Mova. — Uledi fură mărgele. — Ascultarea. — Sfătuirea și osândirea. — Frumosa purtare a vėsșilor. — Stanley agrățiază pe furu. — Dușmănia din partea seminiei *Babvende* produsă prin credință deșertă. — Cataractele *Massassa* și *Zinga*. — Frank face o faptă nechibzuită. — Luntrea dispare în vârtej. — Frank se înecă. — Incercările lui *Uledi* de a-lu mantui. — Jalea lui *Stanley* pentru nereparabila pierdere. — *Vangvana* își perdă curajulu din nou. — Răscola. — *Stanley* își doresce moțtea. — Trupulu lui *Frank* nu se mai pte găsi.

Stanley avea acum pe lângă vasulu adus din Europa 12 canoe mari, și acestea ajungeau pe deplin pentru continuarea călătoriei. După câtă-va vreme flotila dădu Țrăși de nise repeșișuri numite: „cataractele Mova.” Acestea nu fură tocmai așa de primejdioase, de ore-ce deosebitele vase putură să fiă lăsate pe apă, ținute și conduse fiindu de pe țermure. Până în 27 Maiu învinsară călătorii noștri și acestă greutate.

(Va urma.)

vețele s'au distrus cu desăvârșire 44 pogone via; 400 grău, 300 orțu, 956 porumb și 45 fasole de pe proprietățile locuitorilor. Furtuna, care a fostu foarte mare a desrădăcinat arborii, a desvilit case, coșare, porumbare, precum și o moră a d-lui proprietaru, unde erau 50 chile rapiță pe care a ploat'o, a rânitu omeni și copii și a omoritu paseri. Mai multe caru ce erau pe câmpu au fostu sfărămate și duse de vântu și apă la laculu numitu *Bondacu* împreună cu unele de agricultură și hainele ce locuitorii aveau în ele; Țr dintre vitele înjugate multe au fostu rânite. Unu copilu de 8 ani a fostu luat de apă și furtună, ducendu-lu totu în laculu *Bondacu*, care nici până acum nu s'a găsit, cu toate căutările ce se făcu. La comuna *Rădovanu* ploea și furtuna cu petra au stricat totă rapița secerată; asemenea au distrus și 100 pogone grău.

**

Israelii în armata rusă. — Mesagerul guvernului publică instrucțiunile, avendu de obiectu aplicarea legii asupra serviciului militar obligatoriu cu privire la israelii. Cei cari contravin la acestă lege se espun la pedepse mai cu semă bănesc.

Nici unui israelit nu i se dă autorizare d'a face comerțu seu d'a începe o industrie orecare mai înainte d'a presenta unu atestat că este înscris în rolurile de recrutare Familia israelitului, care s'a sustrasu dela serviciul militar va plăti o amendă de 300 ruble. Se va da unu premiu celui care va denunța pe unu israelit, care s'a sustrasu dela lege.

**

Când se face dreptate. — Avocatulu: „Inainte de a-ți comunica sfatul meu trebe să examinezi cazul cu totă serioșitatea recerută!” — Clientulu aprins: „La ce se totu examinezi așa îndelungatu.” — Avocatulu spus, că dreptate este pe partea mea? — Avocatulu: „Trag eu acestă la îndoială? Negreșit că ai totă dreptate! Dă că țe-se va face dreptate, îți potu spune numai după o minuțioasă examinare a codicelor noastre civile și criminale.”

**

Necrologu. — *Cosma Anca*, directoru la școla normală din *Năsăud*, care ca învățatoru a servit 38 de ani în activitate, în urma unui morbu îndelungat de plumăni, în alu 55-lea anu alu vieții și alu 20-lea anu alu fericitei sale căsătorii, în 21 Iunie 1886 la 10 ore seara își dădu sufletulu în mânil Creatorului. Rămășitele pămăntesci s'au așățat spre repaus eternu în cimitirulu gr. cat. din *Năsăud*, Miercuri în 23 Iunie a. c.

Fiă-i țerina ușoră și memoria eternă.

**

NECROLOGU. — *Zoie A. Safrano*, a incetat din viață la 15/27 ale curentei luni, în etate de 70 ani și în alu 47-lea anu alu fericitei sale căsătorii. Despre acestă ireparabilă pierdere se incunoscineză toate rudele, amicii și cunoscuții repausatei.

Ceremonia funebrală se va face Marți în 17/29 ale curentei, la biserica grecăscă a sf. Treimi din cetatea Brașovului.

Fiă-i țerina ușoră și memoria binecuvântată.

**

Necrologu. — Sub presiunea cea mai amară a durerii vinu a aduce la cunoștința tuturor consăngenilor și amicilor, că prea bunulu meu părinte *Petru Prodanu*, în urma unui morbu scurtu, și-a datu nobilulu seu sufletu în mânil Creatorului, Sămbăta în 7/19 Iunie 1886 la 5 ore, p. m. în alu 57-lea anu alu multu agitatei și sbuciumatei sale vieți. În timp de 26 ani a munit decedatul meu părinte pe sterilulu și spinosulu terem alu instrucțiunii naționale, funcționand ca învățatoru și în urmă în decurs de 12 ani ca scriitoru la tribunalulu regi. ung. din *Alba-Iulia* până la incetarea din viață. Adăncă a fostu rana cauzată prin pierderea iubitelui meu frate *Petru Emiliu Prodanu*, fostu profesor la gimnasiulu din Brașovu, dă multu mai nesuportabilă mi-a devenit soțtea prin incetarea din viață a tatălui meu și care-lu plange iubita lui soția: *Maria Prodanu* și ficele: *Victoria*, *Elena*, *Eugenia* mărit: *Weber*, și neconsolabilulu fiu: *Ioanu E. Prodanu*.

Cursulu pieței Brașov

din 26 Iunie st. n. 1886.

Bancnote romănesc	Cump.	8.54	Vend.	8.67
Argint romănesc		8.50		8.60
Napoleon-d'ori		9.95		10.00
Lire turcesc		11.27		11.30
Imperial		10.26		10.29
Galben		5.88		5.92
Scurșurile fonc. „Albina”		100.—		101.—
Ruble Rusesc		122.—		123.—
Discontulu		7—10	% pe anu.	

Numere singuratică a 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei” se potu cumpăra în tutungeria lui I. GROSS.

Editoru: *Iacobu Mureșianu*.
Redactoru responsabilu: *Dr. Aurel Mureșianu*

Cursul la bursa de Viena

din 28 Iunie st. n. 1886.

Table with financial data from the Vienna stock exchange, including rent, interest, and various securities.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficială dela 14 Iunie st. v. 1886.

Table with financial data from the Bucharest stock exchange, including various bonds and bank notes.

Căştig sigur!

Persoane solide din ori-ce clasă, cari voiesc sa se ocupa cu vânzarea hârtiilor de Stat şi a losurilor cu prime permise prin lege, conform Art. XXXI. din anul 1883...

Hauptstädtische Wechselstuben-Gesellschaft ADLER & Co., Budapest.

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se pot face cu începerea dela 1 şi 15 ale fiecărei luni, mai uşor prin mandate postale.

Adresele ne rugăm a ni se trimite exact arătându-se şi posta ultimă.

PREȚUL ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription rates for Austro-Ungary (3 fl. per 3 months, 6 fl. per 6 months, 12 fl. per year).

Pentru România şi străinătate.

Table showing subscription rates for Romania and abroad (10 francs per 3 months, 20 francs per 6 months, 40 francs per year).

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Tarifa anunţurilor si insertiunilor.

Anunţuri în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6. Pentru insertiuni şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţiri se acórdă următoarele rabate:

Table showing discounts for repeated advertisements (10% to 50% off).

Pentru anunţuri ce se publică pe mai multe luni se facú în-voiri şi reduceri şi peste cele însemnate mai sus.

Avisú d-lorú abonaţi!

Rugămú pe d-nii abonaţi ca la reînnoirea prenumeraţiunei să binevoiască a scrie pe couponul mandatului postalú şi numerii de pe fâşia sub care au primitú qaritulú nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lámuritu şi să arate şi posta ultimă. ADMINSTR. „GAZ. TRANS.”

Mersulú trenurilor

pe linia Predealú-Budapesta şi pe linia Teiuşú-Aradú-Budapesta a calei ferate orientale de statú reg. ung.

Large table showing train schedules for various routes including Predeal-Budapest, Budapest-Predeal, Teius-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teius.

Nota: Orele de nópte suntú cele dintre liniile gróse.